

Visie NBA Young Profs

Aanleiding

Op 26 juni 2015 publiceerde de NBA haar consultatiedocument rondom de aanpassing van de controleverklaring voor alle controles. Het consultatiedocument heeft betrekking op het aanpassen van Standaarden ten aanzien van de controleverklaring als gevolg van de nieuwe IAASB Standaarden en bestaat, naast de inleiding en een beschrijving van het consultatieproces, uit een beschrijving van de belangrijkste wijzigingen, de ingangsdatum en de uitgangspunten bij de verklaring. In dit consultatiedocument heeft de NBA een drietal vragen geformuleerd ten aanzien van de hiervoor genoemde onderdelen van het consultatiedocument.

De NBA Young Profs hechten veel waarde aan de kwaliteit van de controleverklaring, waarin de informatiewaarde voor de eindgebruiker centraal dient te staan. Transparantie van de accountant ten aanzien van de controle en zijn bevindingen hierbij zijn ten behoeve van de eindgebruiker essentieel.

Uitgangspunten en doelstelling

Voor onze reactie hebben wij ons gebaseerd op:

- De reactie van de NBA Young profs op het consultatiedocument 'Transparant over de controle' van 17 november 2014
- Nadere uitleg van de NBA n.a.v. de 30 reacties op het consultatietraject bij Standaard 702N
- Overleg van de centrale werkgroep van de NBA Young profs op 4 augustus 2015
- Individuele reacties van NBA Young Profs, augustus/ september 2015
- Het consultatiedocument van de NBA van juni 2015 ("Aanpassing controleverklaring voor alle controles")
- Onderliggende Standaarden van het consultatiedocument
- Het bijwonen van de discussiebijeenkomst 'Uitgebreide controleverklaring in de praktijk' op 9 september 2015.

Met deze reactie geven wij een inhoudelijke terugkoppeling aan de NBA ten aanzien van de aanpassing van de controleverklaring voor alle controles. De NBA Young Profs vinden het verhogen van de informatiewaarde van de controleverklaring een positieve ontwikkeling en willen bijdragen aan verdere verbetering van de informatieverschaffing door de accountant over zijn werk en zijn bevindingen. Tot een toelichting op onze reactie zijn we graag bereid.

Inhoudelijke reactie

Zoals genoemd bevat het consultatiedocument een drietal vragen. In deze reactie richten wij ons voornamelijk op de beantwoording van vraag 2, waarbij we onze opmerkingen ten aanzien van het consultatiedocument 'Transparant over de controle', zullen meenemen.

De NBA Young Profs zouden geen bezwaar hebben tegen een eerdere ingangsdatum dan boekjaren die afsluiten op of na 15 december 2016, aangezien de IAASB Standaarden reeds zijn vastgesteld en de Standaarden zelf 'in principe definitief zijn'.

Vraag 2: Zijn deze Standaarden toepasbaar in uw omgeving? Zo niet, wat is daarvoor de reden?

De vraag of de Standaarden toepasbaar zijn, benaderen wij vanuit een breder perspectief, namelijk gericht op het (1) verhogen van de informatiewaarde en (2) verbeteren van de leesbaarheid van de controleverklaring. Hierin zien wij nog verbeterpunten. Ten aanzien van de informatiewaarde vinden wij de maatregelen uit het rapport "In het publiek belang" relevant, waarin de werkgroep diverse maatregelen benoemt om het vertrouwen in het accountantsberoep te herstellen.

(1) Verhogen van de informatiewaarde

Oordeel jaarverslag: ten aanzien van de paragraaf 'Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten', hebben wij drie opmerkingen.

Ten eerste vinden wij de informatiewaarde onvoldoende. De werkgroep Toekomst Accountantsberoep benoemt in haar rapport dat "er reeds een verschil bestaat in de verwachting die belanghebbenden hebben ten aanzien van de rol van de accountant bij het jaarverslag en de rol zoals de accountant die formeel vervult" en pleit voor een afzonderlijke beoordelingsverklaring bij het jaarverslag. In deze beoordelingsverklaring bij het jaarverslag geeft de accountant expliciet zijn oordeel over de risicoparagraaf, continuïteitsanalyse en corporate governance informatie zoals opgenomen in dat jaarverslag. Indien nodig geeft de accountant een aanvullende reflectie op deze onderwerpen. De NBA Young Profs zien dit onvoldoende terug in het voorbeeld van een Nederlandse controleverklaring. Kortom wij vinden dat de paragraaf verder dient te worden uitgebreid, als voorbereiding op de toekomstige beoordelingsverklaring zoals bedoeld door de werkgroep Toekomst Accountantsberoep.

Ten tweede vinden wij het, gezien de verwachting bij belanghebbenden, belangrijk de paragraaf over het jaarverslag eerder in de controleverklaring op te nemen (direct na of als onderdeel van de oordeelsparagraaf). Dit komt overeen met de verwachtingen van gebruikers, zie bijvoorbeeld de reactie van Eumedion ten aanzien van het consultatiedocument 'Transparant over de controle'.

Als laatste zijn de NBA Young Profs van mening dat in het jaarverslag aandacht dient te worden besteed aan fraude en continuïteit. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt primair bij het management van de organisatie. Via een beoordelingsverklaring bij het jaarverslag geeft de accountant hierover dan ook een oordeel.

In de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening' zien wij nog verbeterpunten met betrekking tot het toelichten van wat onze verantwoordelijkheid in deze niet primair is. Zo wordt in de tekst gesproken over samenspanning, wat een te hoge verwachting kan wekken bij de gebruiker over de inrichting van onze werkzaamheden om samenspanning te identificeren. Hierbij benadrukken de NBA Young Profs dat wij een goede informatieverstrekking over deze onderwerpen door de accountant via een toelichting op de materialiteit, reikwijdte en kernpunten van de controle essentieel achten.

Toelichtingen (materialiteit en reikwijdte, kernpunten): allereerst willen wij de NBA complimenteren met het opnemen van additionele vereisten in vergelijking met de IAASB Standaarden. Wij vinden het positief dat het toelichten van de kernpunten voor alle oob's geldt en niet alleen voor beursgenoteerde ondernemingen en de accountant ook toelicht hoe hij de materialiteit bepaalt en de controle van groepsonderdelen uitlegt. De NBA Young Profs hechten er waarde aan te benadrukken dat dit geen standaardteksten mogen worden. Wij zien hierbij nog de volgende verbeterpunten:

Ten eerste zien wij verbetermogelijkheden voor de informatiewaarde van de toelichting van de materialiteit. Hierbij bevat de standaardtekst geen toelichtende informatie over de kwalitatieve aspecten van het bepalen van de materialiteit. Dit kan het beeld oproepen of bevestigen dat de materialiteit een eenvoudige rekenformule is.

Concreet verwachten wij meer toelichtende informatie over de keuze van de benchmark, gemaakte aanpassingen op de benchmark en vergelijkende cijfers (benchmark en materialiteit voorgaand boekjaar) en het gedurende de controle bijstellen van de materialiteit, inclusief achtergrond hiervan. De NBA Young Profs zien bij de toelichting in het kader van de materialiteit een link naar de geformuleerde kernpunten van de controle.

Ten tweede zien wij verbetermogelijkheden ten aanzien van het opnemen van de kernpunten van de controle. De NBA Young Profs missen hierbij de vereiste dat een uitgebreidere toelichting wordt opgenomen over de achtergrond van de kernpunten (waarom is het kernpunt van belang), toelichting op de sectorspecifieke risico's uit NBA alerts, welke als bijlage kunnen worden toegevoegd, de (effectiviteit van de) interne beheersing en toekomstgerichte informatie. Het laatste is onder andere van belang ten aanzien van de toelichting door het management ten aanzien van de continuïteit.

Ten derde vinden de NBA Young Profs dat meer guidance nodig is voor de toelichting op de materialiteit, reikwijdte en kernpunten van de controle, om te voorkomen dat dit uitsluitend standaardteksten blijven zonder veel informatiewaarde voor de gebruiker.

Dit geldt voornamelijk voor de kwalitatieve aspecten van de materialiteit.

De materialiteit en reikwijdte zijn specifieke Nederlandse vereisten, wat de NBA Young Profs zeer positief vinden. Het nadeel is dat geen internationale vergelijking mogelijk is. Daarnaast adviseren de NBA Young Profs om een onderzoek uit te voeren naar de (kwaliteit van) de uitgebreidere controleverklaring en kernpunten van de controle in het bijzonder, analoog aan het onderzoek uitgevoerd in de UK.

Oordeelonthouding: in navolging van de tijdelijke en specifiek Nederlandse Standaard 702N, verbiedt Standaard 705 de accountant om kernpunten van de controle te formuleren bij een oordeelonthouding. Zoals wij in onze reactie op de consultatie 'Transparant over de controle' schreven, zijn de NBA Young Profs van mening dat ook bij een oordeelonthouding kernpunten dienen te worden beschreven, aangezien deze informatiewaarde hebben voor de gebruiker. Wij denken dan met name aan kernpunten inzake (het niveau van) de risicoanalyse door en administratieve organisatie en interne beheersing van de organisatie.

In de nadere uitleg naar aanleiding van consultatie 702N geeft de NBA aan dat hieraan geen opvolging is gegeven, aangezien het niet logisch is kernpunten te formuleren bij een oordeelonthouding, omdat de accountant geen oordeel geeft over de jaarrekening als geheel en dat hierover "volgend jaar" een fundamentele discussie zou worden gevoerd. De NBA Young Profs zijn van mening dat de kernpunten van de controle juist relevant zijn bij een oordeelonthouding, aangezien deze betrekking hebben op zaken die volgens de accountant belangrijk zijn, zowel voorafgaand aan als tijdens de controle van de jaarrekening, zonder hierover een oordeel te geven. Daarbij is het de vraag of de controleverklaring het einde van de dialoog met de gebruikers is of juist het startpunt. Argumenten die ook aan de orde zijn gekomen bij de discussiebijeenkomst 'Uitgebreide controleverklaring in de praktijk' op 9 september 2015, waar grote steun was voor het opnemen van de kernpunten van de controle bij een oordeelonthouding.

De verplichtingen ten aanzien van de controleverklaring zijn niet gelijk voor oob's en niet-oob's. De NBA schrijft dat vrijwillige toepassing bij niet-oob's mogelijk is. In het kader van de transparantie en informatiewaarde voor gebruikers vinden de NBA Young Profs het wenselijk om de toelichtingen op de materialiteit, reikwijdte en kernpunten van de controle ook voor niet-oob's aan te bevelen, om de informatiewaarde vergroten.

(2) Verbeteren van de leesbaarheid

De NBA Young Profs zijn van mening dat starten met het oordeel de leesbaarheid van de controleverklaring verbetert. Ook het verplaatsen van standaardteksten naar een bijlage verbetert de leesbaarheid. Wij noemen hierbij specifiek niet de website, aangezien de NBA Young Profs dit niet wenselijk vinden, zoals wij reeds in onze reactie op het consultatiedocument 'Transparant over de controle' hebben geschreven. Ten eerste in verband met de mogelijk lastige vindbaarheid voor de gebruiker, die de standaardteksten, indien gewenst, dient op te zoeken. Ten tweede in verband met de mogelijke volgtijdige aanpassingen van de standaardteksten, indien de website de meest recente versie bevat, danwel verwarring indien ook eerdere versies op de website worden geplaatst. Op basis van de ervaringen met Standaard 702N zien wij dat het in de praktijk niet gebruikelijk is te verwijzen naar de website voor standaardteksten.

Daarnaast, zoals wij al schreven bij de alinea ten aanzien van het oordeel jaarverslag, verbetert het verplaatsen van de paragraaf 'Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten', na het oordeel, de leesbaarheid van de verklaring.

Conclusie

Concluderend zijn de NBA Young Profs van mening dat met de aanpassing van de controleverklaring voor alle controles een stap in de goede richting is gezet om de verwachtingskloof met het maatschappelijk verkeer te overbruggen en tegemoet te komen aan de informatieverstopping ten behoeve van de eindgebruiker. Hierbij willen wij de NBA een pluim geven dat het voorop loopt in het verruimen van het toepassingsgebied en het verplicht stellen van de toelichtingen ten aanzien van de materialiteit en reikwijdte van de groepscontrole. De NBA Young Profs zien nog verbeteringen in het opnemen van een oordeel over het jaarverslag en de inhoudelijke toelichting op de materialiteit, reikwijdte en kernpunten van de controle, zoals ook beschreven in het rapport "In het publiek belang" van de werkgroep Toekomst Accountantsberoep. Wij adviseren hiervoor verdere guidance beschikbaar te stellen. Daarnaast adviseren wij negatief over de mogelijkheid te verwijzen naar de

website voor standaardteksten en zien de NBA Young Profs toegevoegde waarde voor het opnemen van de kernpunten van de controle bij een oordeelonthouding, voornamelijk ten aanzien van (het niveau van) de risicoanalyse door en administratieve organisatie en interne beheersing van de organisatie.

Amsterdam, 11 september 2015,

Namens de NBA Young Profs,

Arthur van Bommel MSc RA

Voorzitter bestuur NBA Young Profs